

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 12. julija 2018

Preventivni del Pakta za stabilnost in rast: Komisija ni zagotovila izpolnitve glavnega cilja Uredbe, ugotavlja Evropsko računsko sodišče

Evropska Komisija je zelo široko uporabljala diskrecijska pooblastila, da bi zmanjšala zahteve za prilagoditev, in sicer tako pri določanju izvedbenih pravil kot v posameznih sklepih. Tako ni namenila potrebne pozornosti doseganju glavnega cilja uredbe o preventivnem delu, je zapisalo Evropsko računsko sodišče. To je predvsem zaskrbljujoče v primeru več držav članic z visokim deležem javnega dolga, kar bi lahko povzročilo zaskrbljenost na trgih glede njihove fiskalne vzdržnosti v naslednji recesiji.

Pakt za stabilnost in rast je sklop pravil, s katerimi naj bi se zagotovilo, da bodo države članice vzdrževale zdrave javne finance in usklajevale svoje fiskalne politike, saj lahko fiskalna kriza v eni državi članici povzroči probleme v drugih. Sestavljata ga dva dela: (1) dobro poznani „korektivni del“ ali postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, katerega glavna naloga je zagotoviti, da nominalni primanjkljaj držav članic ne preseže mejne vrednosti 3 % BDP, in (2) manj znani „preventivni del“, v okviru katerega so države članice obvezane, da svoj strukturni proračunski saldo (tj. brez učinkov poslovnih ciklov) uskladijo s cilji, ki so določeni posebej zanje, t. i. „srednjeročnimi cilji“.

Glavni cilj uredbe o preventivnem delu je razumno hitro približanje držav članic tem srednjeročnim ciljem. Z dosegom srednjeročnih ciljev bi se namreč zagotovilo dvoje: (1) da bi imele države članice med recesijo nekaj manevrskega prostora in (2) da bi se delež javnega dolga v močno zadolženih državah zmanjšal do zgornje meje, določene v Pogodbi. Vendar pa izvedbena pravila in precedenčni primeri, ki jih je določila Komisija, niti v običajnih gospodarskih pogojih ne zagotavljajo, da bodo ti cilji doseženi v razumnem časovnem roku.

„Določbe o fleksibilnosti, ki jih je uvedla Komisija, niso časovno omejene na obdobje krize in so v praksi dejansko segale predaleč,“ je dejal član Evropskega računskega sodišča Neven Mates, pristojen za poročilo. „Zato so se v obdobju gospodarskega okrevanja in rasti (2014–2018) strukturni saldi v več močno zadolženih državah bodisi odmaknili od njihovih srednjeročnih ciljev bodisi so se jim približevali tako počasi, da bistveno izboljšanje pred naslednjo recesijo še zdaleč ni zagotovljeno.“

Revizorji so prav tako ugotovili, da dovoljena odstopanja zaradi strukturnih reform niso povezana z dejanskimi proračunskimi stroški reform, temveč jih Komisija uporablja kot „spodbujevalni instrument“. Ta praksa nima utemeljitve v uredbi o preventivnem delu. Poleg tega klavzula o naložbah ne zagotavlja, da se bo delež javnih investicij v BDP povečal v letu, za katero se odobri takšno povečanje, saj je povečanje

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila, ki ga je sprejelo Evropsko računsko sodišče.

Celo poročilo je na voljo na www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – uradni govorec

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – tiskovni predstavnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

zahtevano samo nominalno. Klavzula omogoča tudi povečanje porabe v prihodnjih letih, ki ni povezana z naložbami. To povzroča večletne zamude pri uresničevanju srednjeročnih ciljev.

Verodostojnost preventivnega dela so dodatno poslabšali ukrepi v korektivnem delu, ki se izvaja tako, da je njegove zahteve mogoče v celoti izpolniti samo s cikličnim okrevanjem. Državam članicam zato v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem ni treba izpolniti zahtev za izboljšanje strukturnega salda, ki bi jih sicer morale v okviru preventivnega dela.

Revizorji so ugotovili tudi, da v ustreznih priporočilih za posamezne države, ki jih je sprejel Svet, niso dovolj obrazloženi razlogi, zakaj so fiskalne prilagoditve potrebne, ali kakšna so tveganja, če jih države članice ne dosežejo.

Evropsko računsko sodišče je izreklo več priporočil, namenjenih zaostrovanju sistema na usklajen način, med drugim:

- Komisija bi morala obravnavati vprašanje stalnih večletnih odklonov od zahtevane poti prilagoditve;
- zagotoviti bi morala, da srednjeročni cilji dosežejo v razumnem obdobju, za močno zadolžene države članice pa bi morala veljati strožja pravila;
- dovoljeno odstopanje zaradi reform se bi moralo nanašati le na neposredne stroške, povezane z reformami, odstopanje zaradi izrednih dogodkov pa prav tako le na neposredno z njimi povezane stroške. Na podlagi odstopanja v zvezi z naložbami ne bi smelo biti dovoljeno povečanje porabe v naslednjih letih, ki ni povezana z naložbami;
- zahtevane prilagoditve v okviru korektivnega in preventivnega dela bi bilo treba uskladiti: Adjustments required under the corrective arm should not be weaker than those required under the preventive arm.
- priporočila za posamezne države bi morala vsebovati izrecne zahteve z jasnejšo obrazložitvijo razlogov in tveganj v primeru njihove neizpolnitve;
- Komisija bi morala zagotoviti, da bi programi za stabilnost in konvergenčni programi držav članic vključevali več informacij o ukrepih v zvezi s prihodki in odhodki.

Revizorji EU menijo, da ima Komisija glede na trenutno veljavno zakonodajo vse možnosti, da izpolni vsa priporočila Sodišča, saj bi moral imeti glavni cilj uredbe prednost pred fleksibilnostjo.

Pojasnila za urednike

Pakt za stabilnost in rast je bil sprejet leta 1997 in preoblikovan leta 2005 in 2011. Je zavezujoč sporazum med vsemi državami članicami EU o izvajanju določb Maastrichtske pogodbe o vzdržnosti fiskalnih politik držav članic. Razlog za nadzor je to, da lahko fiskalna politika ene države negativno vpliva na druge države, kar je zlasti izrazito v monetarnih unijah.

Evropsko računsko sodišče predstavlja svoja posebna poročila Evropskemu parlamentu in Svetu EU ter zainteresiranim stranem, kot so nacionalni parlamenti, deležniki v gospodarstvu in predstavniki civilne družbe.

Posebno poročilo št. 18/2018 – Ali je dosežen glavni cilj preventivnega dela Pakta za stabilnost in rast? – je na voljo na spletišču Evropskega računskega sodišča (eca.europa.eu) v 23 jezikih EU.